

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel met beperking ten aanzien van de financiële rechtmatigheid en ons goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de bepalingen krachtens de wet normering topinkomens (WNT).
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking omtrent rechtmatigheid en ons goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking, het Handboek Verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige exploitatierekening over 2022.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking omtrent rechtmatigheid en ons goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid

In de jaarrekening 2022 is sprake van lasten tot een bedrag van € 332.000 die voortvloeien uit inkooptransacties die niet in overeenstemming met de aanbestedingswet tot stand zijn gekomen.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Mogelijke onzekerheid over de continuïteit

Uit zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening blijkt over boekjaar 2022 een negatief exploitatieresultaat. Daarnaast toont de enkelvoudige balans een negatief eigen vermogen.

Wij vestigen in dit kader de aandacht op het onderdeel 'Continuïteit' op bladzijde 94 van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat sprake is van kostenstijgingen die structureel van aard zijn en van een kwetsbare financiële positie. U heeft tevens aangegeven welke maatregelen zijn genomen om deze situatie het hoofd te bieden. Het gaat om het verhogen van de bezoekersaantallen, het terugdringen van kosten zonder dat dit de primaire functie van het museum aantast en het verhogen van opbrengsten. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak continuïteit

In deze paragraaf beschrijven wij onze verrichte werkzaamheden in het kader van de beoordeling van het vermogen van de stichting om de activiteiten voort te zetten:

- Wij hebben geëvalueerd of de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling en opgestelde continuïteitsbeoordeling aanvaardbaar is door het beoordelen van de in de jaarrekening opgenomen informatie en het bespreken van deze beoordeling met de directie en de met governance belaste personen. Wij verwijzen in dit kader naar bladzijde 6 en bladzijde 94 van het jaarrapport waarin de directie de hoofdlijnen van de eigen inschatting met betrekking tot de continuïteit uiteenzet.
- Wij hebben vastgesteld dat de subsidie van de lokale overheden, voor een toekomstige periode van tenminste twaalf maanden in voldoende mate is zeker gesteld op basis van de afgegeven subsidiebeschikking en de daaraan ten grondslag liggende begroting voor het jaar 2023.
- Wij hebben onderzocht of sprake is van risico's op toekomstige gebeurtenissen in en na de periode van twaalf maanden die van invloed zijn op een duurzame voortzetting van de activiteiten, waaronder de mogelijkheden om kosten te verlagen en opbrengsten te verhogen.
- Wij hebben informatie ingewonnen bij de directie en de met governance belaste personen over kennis over belangrijke voornemens van de stichting of belangrijke financiers, afnemers of andere stakeholders van de stichting om de toekomstige activiteiten te wijzigen of stop te zetten.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling

Controleaanpak frauderisico's

Op basis van onze beroepsregels hebben wij aandacht besteed aan het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management en het frauderisico rondom de juistheid en volledigheid van de opbrengstverantwoording, alsmede significante transacties met verbonden partijen. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de relevante maatregelen van interne beheersing die het risico op doorbreking van de interne beheersing en het risico rondom de juistheid en volledigheid van de opbrengstverantwoording en significante transacties met verbonden partijen moeten verkleinen.
- Om de geïdentificeerde risicofactoren in onze controle te betrekken hebben wij onder meer journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht.

- Wij hebben tevens aandacht besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening in het bijzonder met verbonden partijen.
- Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het bestuur en de wijze waarop deze tot stand gekomen zijn.
- Daarnaast hebben wij overige passende controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Op basis van onze risicoanalyse hebben wij geen andere materiële frauderisico's signaleerd.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het management en de met governance belaste personen van de entiteit. Het is van belang dat het management, onder toezicht van de met governance belaste personen, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude.

Wij verwijzen in dit kader naar bladzijden 11 en 91 van het jaarrapport waarin de directie en de raad van toezicht de hoofdlijnen van de eigen risico-inschatting met betrekking tot fraude uiteenzetten.

De frauderisico's zijn behandeld in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en het vormen van ons oordeel over deze jaarrekening. Wij geven derhalve geen afzonderlijk oordeel over de beschreven frauderisico's en maatregelen van interne beheersing.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat:

- De andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Wet normering topinkomens (WNT). De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Voor een nadere toelichting op onze werkzaamheden verwijzen wij naar de paragraaf 'Controleaanpak frauderisico's'.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.
Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven. Voor een nadere toelichting op onze werkzaamheden verwijzen wij naar de paragraaf 'Controleaanpak continuïteit'.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en laten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 26 april 2023

Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend: 5.1.2e